

Kennispraktijk

● voor sport, onderwijs & gezondheid

● voor sport, onderwijs & gezondheid

ΚΕΝΝΙΣΠΡΑΚΤΙΚ

Sportiviteit, respect en fair play
- belangrijke noties voor een plezierige
sportbeoefening -

Johan Steenbergen

Jarno Hilhorst

11 mei 2010 ICES Gent

Inhoud van de workshop

- Betrokkenheid bij het thema (10 minuten)
- Voorstellen (10 minuten)
- Blok 1: Wat bedoelen we met de termen 'sportiviteit, respect en fair play'? (30 minuten)

Pauze (30 minuten)

- Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (40 minuten)
- Blok 3: Enkele in te zetten instrumenten (15 minuten)
- Afsluiting

Blok 1: Wat bedoelen we met de termen sportiviteit, respect en fair play?

- Sportiviteit, respect en fair play worden vaak door elkaar gehaald
- Gevolg: verwarring over wat we nu precies bedoelen
- Fair play is onderdeel van sportiviteit & respect (zie schema)

Sportiviteit & Respect

Fair play

Gedrag tijdens de wedstrijd van de betrokkenen in de wedstrijd, zoals de sporters, coaches en scheidsrechters

Grijs gebied

Gedrag rondom de wedstrijd; met een indirecte (en soms vrij directe) invloed op de wedstrijd

Gedrag buiten de wedstrijden om én gedrag tijdens de wedstrijd van mensen die niet aan de wedstrijd deelnemen zonder (merkbare) invloed op de wedstrijd

Definitie van fair play

Definitie:

Fair play is het moreel juist beoefenen van sport, tot uitdrukking komend in (1) het zich houden aan de ge- en ongeschreven regels, (2) een goede onderlinge omgang en (3) het streven naar kansgelijkheid

Drie aandachtsgebieden binnen fair play

Binnen fair play zijn drie aandachtsgebieden te onderscheiden:

1. Zich houden aan de ge- en ongeschreven regels
2. Omgang met elkaar
3. Gelijkheid van kansen

Omgaan met de ge- en ongeschreven regels

Omgaan met ge- en ongeschreven regels

- Spelregels zijn voor een sportwedstrijd noodzakelijk omdat zo de onderlinge prestaties zijn te vergelijken
- Sport is feitelijk een vorm van spel!
- Soms zijn er ongeschreven regels: spelen in de geest van de regels

Omgaan met de ge- en ongeschreven regels

- Spelregels zijn voor een sportwedstrijd noodzakelijk omdat zo de onderlinge prestaties zijn te vergelijken
- Soms zijn er ongeschreven regels; spelen in de geest van de regels

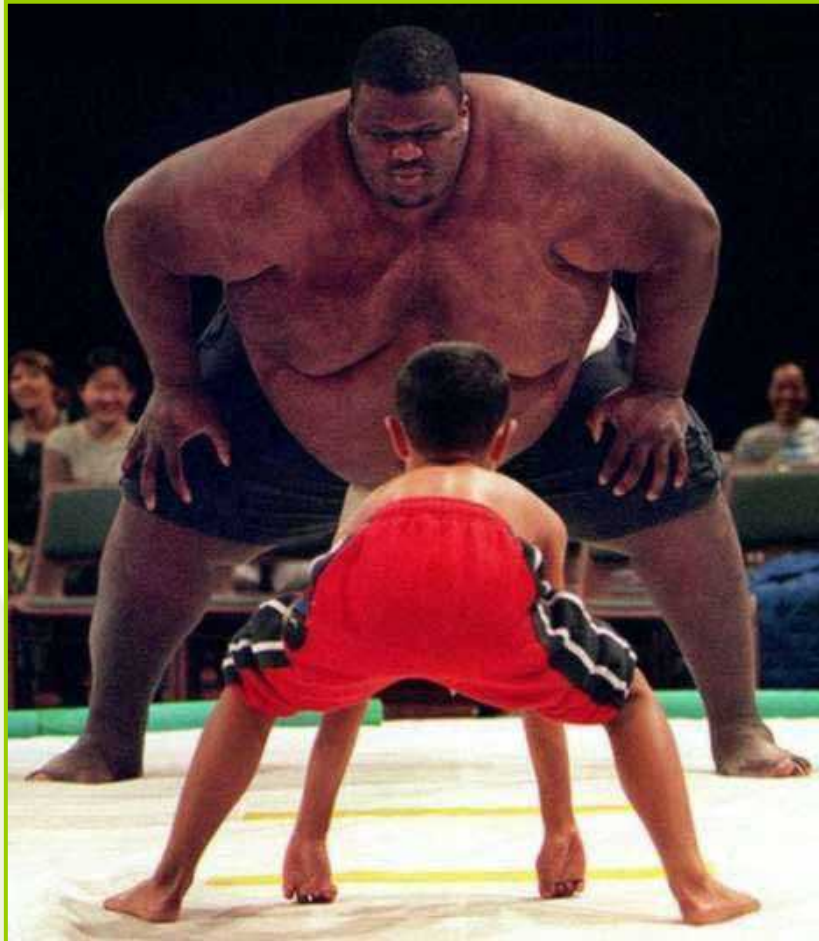
Omgang met elkaar

Omgang met elkaar

- Sport is deels een eigen wereld met bepaalde spelregels, waarden, normen en gebruiken
- Een zekere mate van agressie is toegestaan
- Onderling respect vormt de basis van fair play

Gelijkheid van kansen

Wat is eigenlijk unfair play?

- Twee noodzakelijke voorwaarden om van unfair handelen te spreken, zijn dat:
 - 1) De sporters bekend zijn met de spelregels
 - 2) De sporters de regels opzettelijk overtreden
- Onderscheiden van 5 typen unfaire sporters

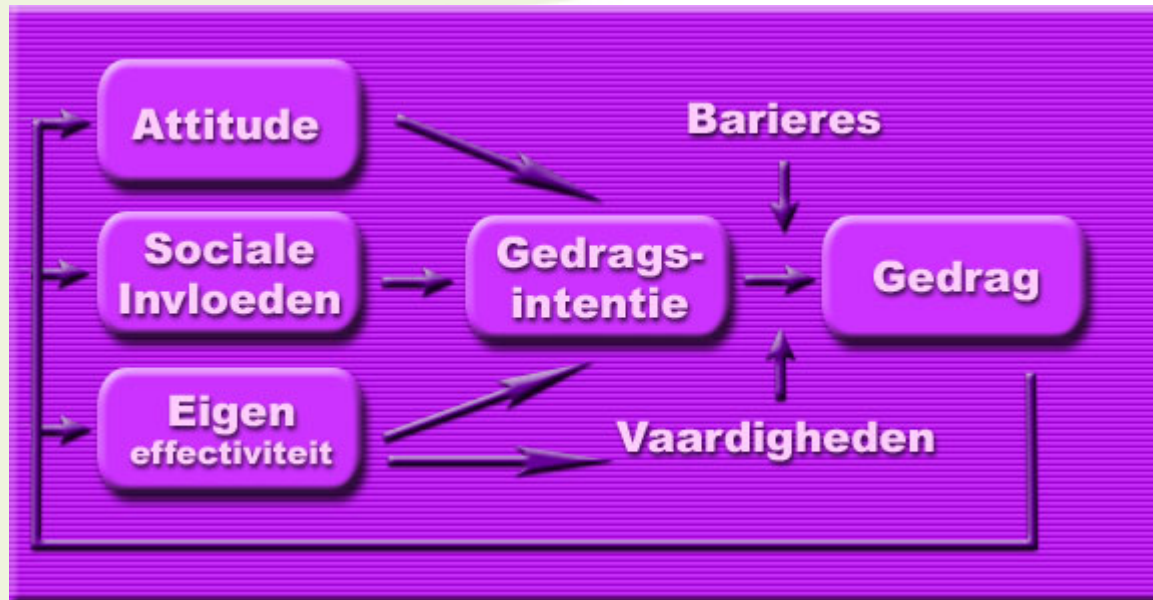
Theoretische achtergrond Unfair Play

	Streeft naar het speldoel?	Houdt zich aan de spelregels?	Overtreedt de regels openlijk?	Doel/reden van de sporters?
Spelbreker	Nee	Nee	Ja	Zich aan het spel onttrekken (vaak uit desinteresse)
Calculeerder	Ja	Nee	Ja	Strategisch voordeel halen
Valsspeler	Ja	Nee	Nee	Oneigenlijk voordeel behalen
Excessieve regelovertreder	Ja	Nee	Ja	Tegenstander schade toebrengen, soms zonder na te denken ('zichzelf verliezen')
Spelregelfanaat	Ja	Ja ('regels zijn heilig')	Overtreedt regels niet	Doet alles om te winnen wat binnen de regels niet verboden is. Speelt niet volgens de geest van het spel.

Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (1)

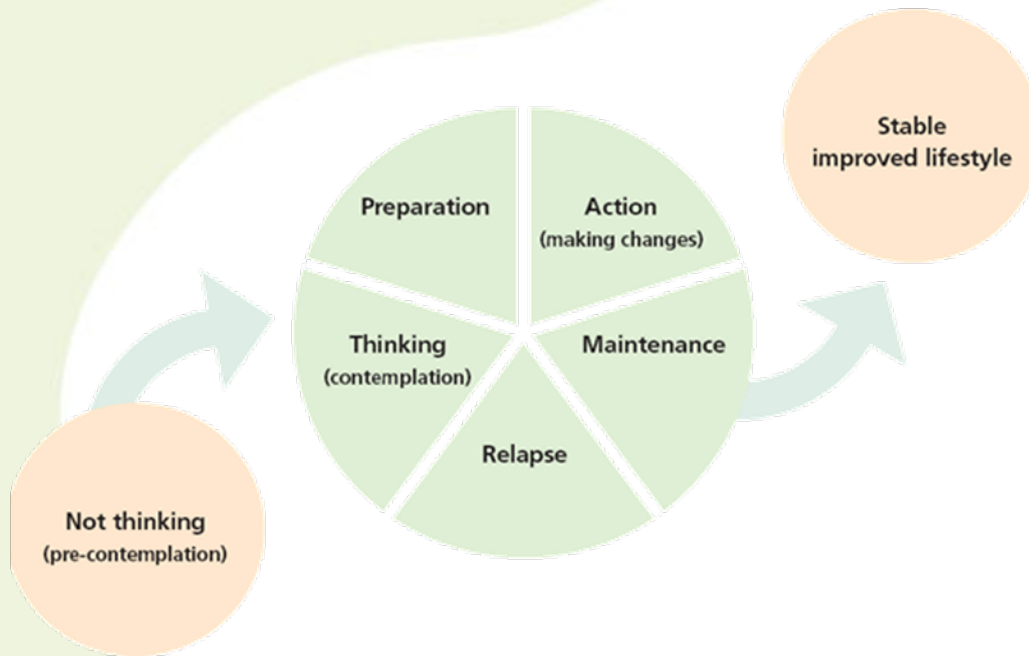
- Stimuleren van fair play is een vorm van gedragsbeïnvloeding (ASE model)
- Er zijn verschillende betrokkenen buiten en binnen de sport(vereniging) om fair play te stimuleren

Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (2)

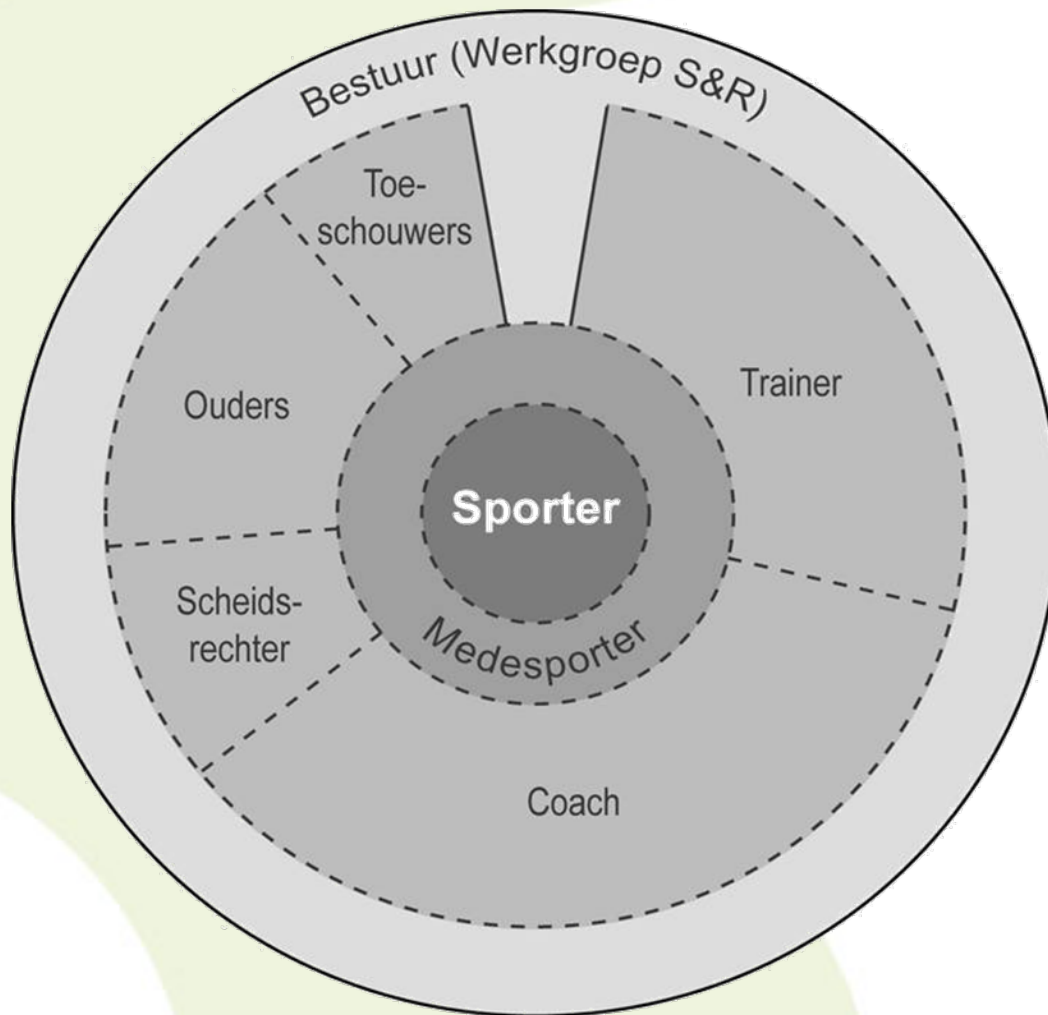
Verschillende factoren zijn van belang bij beïnvloeden van fair gedrag

Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (3)

Er zijn verschillende fasen te onderscheiden ten aanzien van duurzame gedragsverandering

Wie zijn eigenlijk de belangrijkste betrokkenen binnen de sport?

Bevordering sportiviteit, respect en fair play in de sportvereniging

Eigen gedrag en invloed op anderen

Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (3)

Verschillende factoren (dus) van belang

- Motivatie/attitude: de sporter moet fair play zelf belangrijk vinden
- Capaciteit/eigen effectiviteit: de sporter moet zelf in staat zijn zich fair/sportief te gedragen
- Gelegenheid/sociale invloed: de omgeving moet het voor de sporter mogelijk maken zich sportief te gedragen

Blok 2: Hoe sportiviteit, respect en fair play stimuleren? (4)

De kans dat fair play gedrag optreedt is (dus) het grootst als sporters (1) fair play zelf belangrijk vinden, (2) weten welke gedragingen als fair en unfair worden beschouwd in hun sporttak en (3) ze vanuit de direct omgeving worden gestimuleerd zich fair te gedragen ('fair play wordt beschouwd als Normgedrag')

Blok 3: Enkele in te zetten instrumenten

- Handleiding sportbonden
- Lespakketten scholen
- Verenigingsdraaiboek
- Gedragsregels opstellen
- Quick Scan
- Quiz “hoe sportief ben jij?”
- DVD
- Boek en stappenplan ‘Over de regels en de geest’
- ...
- ...
- ...

Succes en met inzet werken aan fair play!

Johan Steenbergen en Jarno Hilhorst

j.steenbergen@kennispraktijk.nl, j.hilhorst@kennispraktijk.nl

Kennispraktijk

● voor sport, onderwijs & gezondheid

● voor sport, onderwijs & gezondheid

ΚΕΝΝΙΣΠΡΑΚΤΙΚ

